

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN.

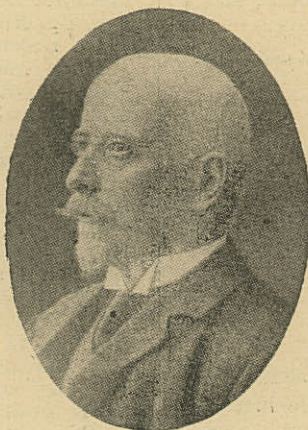
REDAKTØR: AXEL JUEL

12. AARGANG
1925.

BLADETS OG FORENINGENS KONTOR
Møntergade 22, Mezz., København K.
Telefon Byen 3448.

BLADETS ANNONCEEXPEDITION:
E. von Rosen
Holbergsgade 10. Tlf. 8907.

HÆFTE IV.
APRIL

GODSEJER E. V. SCHOU
1866 — TIL PALSGAARD — 1925.

Med oprigtig Sorg har man Landet over modtaget Efterretningen om, at Godsejer SCHOU til Palsgaard pludselig afgik ved Døden d. 4 April. Hvad enten man som talrige af Marineforeningens Medlemmer, har haft den Glæde at lære denne Ordets egentligste og bedste Forstand gode danske Mand at kende personlig, eller ikke, vil der næppe Landet over findes nogen, der overhovedet kendte Navnet, som ikke har følt, at et Tab er lidt og en Mand af sjælden Karakter og ualmindelige Evner altfor tidligt er revet bort i sin bedste Kraft, en Kraft, der naaede en ualmindelig Udfoldelse ikke blot for ham selv og hans Livsgerning, men ogsaa for den danske Nation, hvor Skikkelser som hans rager højt op.

Han havde Evnen til det Store og han naaede det, ikke blot maalt med dansk Maal. Han havde sit Væsen den bundne Varme, der bag Verdensmandens i det Fremmede erhvervede kølige Syn paa Ting og Mennesker under større Forhold end vore hjemlige, Gang paa Gang gav Beviserne paa, at bagved dette Ydre bankede et Hjerte, saa varmt som faa, for alt hvad dansk var. Og saadan kendte vi ham bedst og vil bevare hans Minde. Om hans Livsgerning bringes der ved hans Død talrige og anerkendende Ord saaledes, som disse kun bliver den højtfortjente Mand til Del, naar hans Gerning er afsluttet — og faa har vel fortjent saadanne Ord bedre end Godsejer Schou. Men vi i Marineforeningen kan ogsaa bevare Mindet om ham som den, der Gang paa Gang rakte Haand til det, vi gerne vilde bevare og værne om, — og næppe nogen af os vil glemme Synet af ham, naar han, som den der ejede og bevarede den gamle Fregat »Jylland« gennem mange Aar, ombord i det gamle Skib samlede dem, der endnu levede fra Kampen den 9. Maj 1864, og med sit kloge, alvorlige Smil saa ud over de gamle Mænd og dem af de yngre Slægter, han havde budt til Mindefest, og naar han brød sin vanlige Stilfærdighed og talte Ord, der robede en Kærlighed til Landet og dets store Minder som den ejer mest intensivt, der har tilbragt de mange Aar blandt Fremmede.

Splitflaget har vajet paa Halv fra »Jylland«s Top udfor Palsgaard, og Flagene er sænket i Juelsminde og saa vidt om, som Godsejer Schou havde fundet Venner i sin Gerning. — Marineforeningens første Æresmedlem er stedet til Hvile, men hans Minde vil leve, ikke blot blandt alle dem paa det store Gods, der i ham vandt en Ven og Hjælper, men blandt alle indenfor vore Grænser, der forstaar, at den Nation, der ærer sine store Mænd, ærer sig selv. Han horte til vore Stormænd, til dem, hvis Gerning bærer Frugt for Land og Folk.

Ære være hans Minde.

E. W. Marston.

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

Under Medvirksomhed af Arkitekt E. W. Marston og Grosserer Vald. Schou.

KØBENHAVNS-KREDSSENS KONTOR.

Fra 1. Juni 1925 flyttes København-Kredsens Kontor til Sortedams Dossering 51, Mezz. — Telf.-Nr. Nora 7348.
Formanden: Telf. Taga 364.
Næstformanden: Telf. Vester 2048 x. Bedst 6½—7½.
Kassereren: Telf. Byen 7626. 12—1. 5½—6½.

Hovedforeningens Kontor:

Fra 1. Juni 1925 flyttes Hovedforeningens Kontor til Bredgade 25 C. Telf. Central 9590. (Palæpassagen).

PROGRAM

for

JUBILÆUMSFESTEN

for

Aargangene 1875—1900.

Mandag den 11. Maj.

Festens Deltagere samles Kl. 9½ Form. ved Værftsbroen, Prinsessegade, for med forventet Tilladelse fra Marineministeriet og under kyndig Ledelse at bese Orlogsværftet. Eventuelt med Frokost (Bixemad og Øl) i Markedenderiet.

Kl. 6 Fællesspisning i Weinolds Selskabslokaler, Nørrevold 23.

Menu:

Fiskefillet m. Hollandaise.
Kalveryg m. Gemyse.
Is
Øl og Kaffe.

Pris pr. Kuvert 10,00 (inclusive Skat).

Efter Fællesspisningen kammeratlig Samvær, med Musik, Sang etc.

Medlemmerne af Marineforeningen bedes medbringe Sangbogen.

Saafermt gamle Kammerater ønsker at deltage i Festen, bedes de indsende Meddelelse til Fiskehandler Emil Nielsen, Tingvalla Allé 4^a, København S., senest 1. Maj med Angivelse om de ønsker at deltage i

1. Eventuel Frokost. (Orlogsværftet).
2. Fællesspisning.

Tegningen er bindende.

Festudvalget.

I Anledning af forskellige Henvendelser til Redaktionen angaaende Tidspunkterne for indsendte Foreningsmeddelelsers Fremkomst i *Under Dannebrog*, skal Redaktionen oplyse, at man undertiden — og ogsaa ved dette Nummers endelige Redaktion — naar Foreningsstoffet er uforholdsvist stort, har valgt at henlægge de sidst indgaaede Foreningsmeddelelser til næste Nummer, idet Festreferater etc. saavidt muligt bringes i kronologisk Orden.

HELSINGØR-KREDSSEN.

Mødeaften den 12. Januar.

København-Kredsens Formand, Hr. Grosserer Schou, havde til sit Foredrag om den danske Handelsstands Delegeretretse til Mexico formaaet at samle en meget stor Del af Kredsens Medlemmer i Hotel Øresunds Festsal, som med stor Interesse og Udbytte fulgte det udmærkede Foredrag, der var ledsaget af et overvældende Lysbilledmateriale.

Efter Foredraget samlede man i Maagesalen til et animeret Festmaaltid. — Flaget gik til Top med Honnor og under Tale og Sang gled Beoufen og den kolde Snaps ned.

Som en Overraskelse efter Bordet virkede et Par dampende Boller Punch, men de gjorde langt fra noget Skaar i den gode Stemning, der kulminerede da det lykkedes os at overtale Grosserer Schou og hans tro Følgesvend, Bankkasserer Nath til at slaa sig til Ro hos os paa Trods af Togtid og Dagen i Morgen.

Det blev sent før der blev skejet ud og først rungede Hurraerne gennem den stille Nat til Ære for de to københavnske Kammerater, som en Tak for den gode Aften, de havde forskaffet os.

Den ordinære Generalforsamling

afholdtes den 17. Marts paa Café Promenaden. Næstformanden, Dr. Klubien dirigerede. Formanden, Kaptajn Møller, af lagde Beretning, hvorunder han erindrede om den smukke Festsdag, man havde tilbragt sidste Sommer ved det saa vellykkede nationale Stævne i Asminderød. Endvidere omtalte Formanden den samlede Bestyrelses Besøg hos gamle Lars Christiansen i Gilleleje, hvem man fra Hs. Maj. Kongen paa højtidelig Maade overrakte Dannebrogskorset.

Kassereren, Grosserer G. E. Olsen, Helsingør, forelagde Regnskabet, der balancerede med 587 Kr. og denne Gang 1 Modsatning til i Fjor, da der var et Underskud paa 202 Kr., viste Overskud. Det var ganske vist kun paa 15 Øre, men Overskud var det altsaa.

Et Forslag fra Bestyrelsen om at udnævne de to Veteraner, Fiskerne Lars Christiansen og Peter Svendsen, begge da Gilleleje, til Æresmedlemmer af Marineforeningen, modtoges med Akklamation. De to gamle, der som Følge af Svagelighed ikke var tilstede, vil nu faa Meddelelse om den Hæder, deres Kammerater har vist dem.

Som Medlemmer af Bestyrelsen genvalgte Kaptajn Møller, Læge Klubien, Grosserer Olsen, Snedkermester Rasmussen, Rammelstefabrikken, og Havnebetjent Petersen, alle af Helsingør, samt Købmand Nærum, Humlebæk, og Manufakturhandler Christensen, Hornbæk. Nyvalgt blev Vandværkbestyrer Andersen, Snekkersten, og Købmand Jacobsen, Gilleleje.

Revisorerne, Købmand Petersen og Skibsinspektør Weinschenck genvalgte. Endelig valgtes 5 Sendemænd, Kaptajn Møller, Havnebetjent Petersen, Snedkermester Rasmussen, Manufakturhandler Henriksen og Konduktør Holck.

Efter at Generalforsamlingen var hævet, samlede alle de mødte til et fortrinligt Aftensbord: Smørrebrød, Øl, Snaps og Kaffe med forskellige smaa undskyldende Omstændigheder og det fornøjelige Samvær fortsattes til der Kl. 1 blev pebet ud overalt.

HADSUND-KREDSSEN.

Torsdag den 12. Februar havde vi her i Kredsen en sjælden interessant og fornøjelig Aften. Foreningen havde indbudt Hadsund Garderforening og Hadsund »Dramatiske Klub« til Foredrag af Hr. Søløjtnant Rostock-Jensen med paafølgende Bal paa Hotel »Hadsund«. Efter at Flaget var hejst, bød Chefen Marineforeningens Gæster Velkommen og et særligt Velkommen til Hr. Rostock-Jensen. Derefter tog denne Ordet og holdt et sjældent klart og udmærket Foredrag, ledsaget af Lysbilleder over »Teddy«s sidste Tur til Grønland. Det var med udelt Beundring og national Stolt-hedsfølelse, ikke mindst for Foredragsholderen, men ogsaa for de andre ægte Danske Mænd, som havde deltaget i Togtet, at Forsamlingen rejste sig og takkede for Foredraget og udbragte et Leve for Hr. Rostock-Jensen. Realskolebestyrer Ravn udbragte et særligt Leve for Hadsund Bysbarn, Hr. Givskov, som var tilstede og som Jæger havde gjort Turen med hjem. Efter Foredraget blev der pebet »Kaffe overalt« og derefter var der »Dans paa Dækket« til Tonerne af Kammerat Th. Pfefferkorns private Jazz-Orkester, som spillede ganske udmærket og saa taktfast, saa Dansen gik saa livligt, at flere af »Dæksplankerne« var ved at løse sig og maatte omkalfaktes. I Løbet af Aftenen takkede Garderforeningens Formand for den fornøjelige Aften. Ved »8 Glas« blev Flaget halet ned, men da de fleste af »Mænderne« havde »extra« Landlov, blev det et godt Stykke ind paa »Hundevagten«, inden der blev pebet »Skej ud overalt«. Det var en af de mindste Aftenen i Marineforeningen.

Lørdag den 28. Februar holdt Kredsen sin ordinære Generalforsamling paa Hotel »Hadsund«. Som sædvanlig til Generalforsamlingen var der en stor Part af de »Indkaldte«, som ikke var mødt, hvilket selvfølgelig vil resultere i en flere Dages »Brummetur«, naar de melder sig igen. Kl. 8 bød Chefen »Holmens faste Stok« Velkommen og opfordrede til Valg af Dirigent. Skibsfører Meyer blev valgt. Chefen aflagde dernæst Beretning om det forløbne Aar, som maa betegnes som et jævnt godt Aar for Kredsen. Kassereren fremlagde Regnskabet, som Generalforsamlingen afgav Decharge for. Som Sendemænd blev valgt Hr. Ingeniør E. Bach-Hansen, Skibsførerne Hollesen og S. Andersen og Brobetjent Brandt. Efter Lovens § 3 afgik efter Tur Bestyrelsesmedlemmerne, Læge Königsfeldt og Maskinmester E. Brendstrup. I deres Sted blev der valgt Ingeniør E. Boech-Hansen og Skibsfører Meyer. Som Revisor-Suppleant i Stedet for Ing. Boech-Hansen valgtes Fuldmægtig Jensen.

Efter Generalforsamlingen var der »Pakkefest« og en lille Svingom. De fleste af Pakkerne var indholdsrige, men der var ogsaa enkelte, som var lufttomme, men trods alt gik op i høje Priser. Pakkefestens Kulminationspunkt naaedes, da »Papegøjen« fra forrige Pakkefest kom frem i et flot Bur og blev solgt ved »Amerikansk Auktion«; den indbragte ca. 30 Kr., hvilket skæppede godt i Kredsen's Kasse. Dansen gik livligt til udmærket Musik og Aftenen var meget vellykket.

ESBJERG-KREDSSEN

havde den 13. Februar Besøg af Hr. Søjtnant Rostock-Jensen, som i et meget fængslende Foredrag for ca. 250 Tilhørere fortalte om »Teddy«s Togt til Østgrønland. Hr. Rostock-Jensens klare Foredrag og muntre Fortællemaade, samt de glimrende Lysbilleder, der ledsagede Foredraget, holdt Tilhørernes Interesse fangen fra først til sidst og de Hurraer, som Formanden, Ingeniør Klæbel, efter at have takket Hr. Rostock-Jensen for det udmærkede Foredrag, motiverede, blev meget kraftigt besvarede af den tilfredse Forsamling. Bestyrelsen havde herefter Lejlighed til at tilbringe et Par fornøjelige Timer i Foredragsholderens Selskab forinden denne med Natekspresen forlod »Byen ved Havet«.

Den 21. Februar holdt Kredsen sin aarlige Fastelavsfest for Medlemmernes Børn. Disse havde dog ikke indfundet sig i saa rigeligt Maal som ved Juletræsfesten, antagelig paa Grund af en ondartet Influenzaepidemi. Da ca. 150 Børn ved halv syv Tiden var forsamlede i den store Sal paa »Paladshotellet« og de alle havde faaet udleveret de til Dagens Anledning anskaffede fine Huer, hejstes Flaget med Honnør, og den fung. Næstformand, Hr. Maskinmester Dejn, bød i smukke Ord Børnene og Kammeraterne med deres Damer velkommen. Herefter gik Børnene straks i Lag med Arbejdet paa at faa de pyntede Tønder slaaet i Stykker, og kort Tid efter kunde Katte-Kongen, Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen under »Tusch« af Skibssorkestret modtage deres Hurraer og Præmier. Et til Aftenens Formaal indstævnet Fiskepar fra »Fanø« fik nu travlt med fra en »Eventyrfiske-dam« at opfiske de dejligste Spektakelinstrumenter saasom Horn, Trompet og Skralder til Børnene, som ogsaa forsøgte at overdøve Skibssorkestret, der maatte »puste« sig godt op for at beholde Téten. Den »falske Harald Lloyd« optraadte, dog ikke i den stumme Kunst, men med nogle til Festen forfattede Sange, og da til sidst »Mester Jakel« havde klapset nogle af sine Dukker af og hængt andre, alt under Børnenes Jubel, sluttede denne Del af Festen og Børneballen tog sin Begyndelse. De festklædte Børns Dans i den flagsmykkede Sal tog sig overmaade godt ud og Dansen gik lystigt for disse til Kl. 10, da hver af Børnene fik udleveret en Appelsin til at gaa hjem og »sove paa«. Marinerne og deres Damer sled nu Dækket til Kl. 12, hvorefter Flaget nedhaledes. Efter en kort Pause fortsattes Dansen til 4 Glas paa Hundevagten, ved hvilken Tid Næstkommenderende beordrede alle til Køjs.

HIRTSHALS-KREDSSEN

afholdt den 18. Februar Kl. 7.50 ordinær Generalforsamling i Kroen. 14 Medlemmer var mødt, og efter at Flaget var hejst, bød Formanden velkommen og gik straks over til Dagsordenen. Til Dirigent blev valgt Fiskeeksportør N. Jensen, der gav Ordet til Formanden, der aflagde Aarsberetningen, som godkendtes. Kassereren aflagde Aarsregnskabet, der udviste Indtægt 949 Kr. 62 Øre, Udgift 704 Kr. 86 Øre, afsluttet 1. Januar 1925. Gælden var 172 Kr. 75 Øre. Regnskabet godkendtes enstemmigt. Forslag af Formanden om at henlægge 30 Kr. til Fonden vedtoges med 11 Stemmer.

Forslag af Formanden om Forhøjelse af Antallet af ekstraordinære Medlemmer fra 15—20 % Niels Jensen foreslog 25%; dette vedtoges enstemmig.

Formanden bad Generalforsamlingen fastsætte Aldersgrænsen for hjemmeværendes Sønners Deltagelse i vore Fester m. m. 18 Aar vedtoges med 11 Stemmer.

Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer; da disse, nemlig Kasserer N. C. Jensen, Ingeniør Barner og Fiskeeksportør N. Jensen ikke ønskede Genvalg, blev følgende valgt ved skriftlig Afstemning: Sognefoged Niels Jensen, Fisker Vilhelm Jensen og Fisker Chr. Marinus Nielsen. Endvidere Suppleanterne: Kapt. Rishøj og Overtoldbetjent Hansen.

Ingeniør Jensen og Strandfoged Jesper Thomsen genvalgtes til Revisorer; Ingeniør G. Lunde genvalgtes som Suppleant.

Til Sendemand blev Formanden foreslaaet og valgt med 11 Stemmer.

Flagmand V. Jensen, Reservellagmand Chr. M. Nielsen genvalgtes. Sidstnævnte genvalgtes som Skibssergent.

Da ingen havde noget at foreslaa, afsluttede Dirigenten Generalforsamlingen med Tak for den Ro og Orden, hvormed Forsamlingen havde gjort ham Hvervet let.

Formanden takkede Dirigenten og den afgaaede Bestyrelse, som hver fik et trefoldig Leve, hvorpaa Flaget blev halet ned.

Bestyrelsen konstituerede sig saaledes: Sognefoged Niels Jensen, Kasserer; Chr. Marinus Nielsen, Sekretær; Vilh. Jensen, Jens Christiansen Næstformand og F. Jensen Formand.

Medlemsantallet var den 1. Januar 1925 70.

SKIBSFØRER CHR. CLAUSEN.

Kendt som faa mellem Aalborg og Hals. Hans undersætsige Skippertype ses ikke mere. Født i Hals tilbragte han sin meste Tid, som den gode Sømand han var, paa Limfjordens snart smilende, snart oprørte Vover. Da Clausen efter en strengt sparsommelig Livsførelse kunde kalde den gamle Jagt »Varigt Venskab« for sin, da straaled hans Øjne af Glæde og Stolthed. Al Slags Last tog han, men mest Sand til Hals og Aalborg — og i de Tider, da Parket eller Linoleum ikke kendtes i Husene, men de hvide, sandskurede Gulve, da skulde hver god Hals- eller Aalborgkone have sit Sand fra Clausen.

Tiden løber, — »Varigt Venskab« forsvinder, og Clausen kan ikke mere nøjes med et lille Fartøj som det første, — nu blev det »Forsøget«, der løste af — og hvor mange af os Aalborgensere og Halsboer har ikke ofte glædet os ved enten selv at være med paa Turen eller glædet os ved at se gamle Clausen præcis som et Urværk holde sine Ture de regelmæssige to Gange om Ugen mellem Aalborg og Hals. I Taage, i Storm eller Stille, Clausen kendte sin Fjord som sit eget Stuegulv, dens Strømsætninger og Grunde, — Skipperen i Prammen, Skibsdrengen til Rors, langsomt bugserende frem til Bestemmelsesstedet — et Syn fra den gamle Tid, som kun veg for Motorens Sejersgang paa Fjorden eller ad Landevejen og de svigtende Fragter. Men inden den Tid var gamle Clausen den, i hvis Hænder man rolig lagde enhver Kommission mellem de to Fjordbyer, og som med Sikkerhed bragte alt i Orden til Tid og Sted.

Saa maatte den gamle Hædersmand omsider gaa i Land for godt, — og gennem mange Aar holdt han et vaagent Oje med de Yngres Sejlads paa Fjorden, — afholdt og agtet som han var — indtil han nu i sit 88. Aar tortede til for den store Vagt. En brav Sømand er med ham gaaet bort efter et langt Livs trofast Gerning.

Ære være hans Minde!

C. S. B.

Som alle gamle Sølke, ønskede Skibsfører Clausen at hvile i sin Fødeby (Hals), og Marineforeningen fra Aalborg og Omegn var stærkt repræsenteret ved hans Baare, der var dækket af Dannebrog. Overflagmanden var mødt med det florumvundne Marinesplitflag, medens 2 gamle forhv. Skibsførere fungerede som Sørgemarchaller, med Foreningens sikkert enestaaende Marchalstave. I den stilfulde gamle Kirke, der var fyldt med Folk, der hører Søen til, kunde vi se, at Marineforeningens smukke Ceremoni gjorde et stærkt Indtryk. Flaget kippede ved Graven da Kisten sænkedes, og der var mere end een, der tænkte: »Denne Slut paa Livet er en Sømand værdig, der holder af sit Flag og Fædreland.«

KOLDING-KREDSSEN

Den 22. Februar afholdt Kredsen en Fest paa Palæhotellet. Der var samlet saa mange Medlemmer med Damer, som Salen kunde rumme.

Efter at man til Tonerne af »Holmens faste Stok« var samlet i Salen, bød Formanden, Tandlæge *Strange Friis*, Velkommen til de mødte og især til den gamle Veteran *Rasmus Holm* fra Strandhuse. Efter en Sang tog Formanden igen Ordet, idet han, medens Forsamlingen rejste sig, oplæste en Skrivelse fra Marineforeningernes Hovedbestyrelse og fra Marineministeriet, hvori man anmodede Formanden om at overrække fhv. Skipper *Rasmus Holm* af Strandhuse Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Med nogle smukke og varmtfulte Ord fæstede Formanden derefter, under Forsamlingens stærke Bifald, Dannebrogskorset paa Veteranens Bryst ved Siden af Krigsmedaljen.

Den snart 80-aarige Veteran takkede i smukke Ord for den Hyldest, der var bleven ham til Del.

Da denne smukke Højtidelighed var til Ende, gav Formanden Ordet til Bankkasserer *Nath*, der samtidig med at der vistest en Række Film fra den danske Marine, livligt og smukt fortalte om Livet om Bord i de forskellige Skibe. Baa de Talen og Fremvisningen af Filmen lønnes med kraftigt Bifald.

Efter at der var pebet til Skafning, og Kaffen med Tilbehør, Marinekringle, Boller m. v. var »stuvet« af Vejen, vistest der forskellige smukke og morsomme Tableauer, hvoraf et improviseret og med et Par af Festens Deltagere som optrædende maaske vakte den største Jubel.

Da alt dette var overstaaet, samlede Deltagerne i de tilstødende Rum, mens »Dækket« ryddedes til Dans.

Den 31. Marts fejrede Veteran, fhv. Skipper *Rasmus Holm* D. M., Strandhuse pr. Kolding sin 80-aars Fødselsdag. Formanden for Kolding-Kredsen samt et Par af Bestyrelsens Medlemmer var mødt for at bringe Hilsen og Lykønskning fra Kredsen. Et smukt udført Diplom som Æresmedlem af Kolding-Kredsen blev overrakt den gamle Veteran, som takkede og udbragte et Leve for Foreningen. *Holm* blev samme Dag udnævnt til Æresmedlem af Kolding Sømandsforening.

GRENAA-KREDSSEN

afholdt den 25. Februar Generalforsamling paa Badehotellet. Der var mødt ca. 50 Medlemmer.

Formanden, Fiskeeksp. *Kirk*, bød Velkommen til Foreningens 10-aarige Generalforsamling.

Efter at Flaget var hejst paa sædvanlig Maade, valgtes paa Forslag Fiskeeksp. *Chr. Sand* til Dirigent.

Formanden mindedes et af Foreningens afdøde Medlemmer, Rebslager *Sørensen* (Medlemmerne rejste sig) og aflagde derefter Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar.

Regnskabet oplæstes af Kassereren, Havnefoged *Bilde*. Det balancerer med et Beløb af 1558 Kr. 40 Øre. Af Indtægterne nævnes: Kontingent 973,50, Indtægt ved Festligheder 204,00, do. ved Børnefesten 161,00, frivillige Bidrag til Afholdelse af 10-Aars Festen 160,00. Af Udgiften: Udgifter til forskellige Festligheder 701,39, Kredsen's Afgift for Medlemsbladet »Under Dannebrog« 268,75.

Minebøssernes Regnskab balancerer med et Beløb af 240 Kr. 52 Øre. Indtægt af Minebøssen i Grenaa 18,27, af samme paa Havnepladsen 46,36, af Jollerøernes Minebøsse paa Badehotellet 41,25, Gaver til Minebøssens Virksomhed 52,81. Udgift: $\frac{1}{3}$ Del Afgift til Sømandsforeningen af 1856 52,89.

Kassebeholdningen er 187,63.

Foreningen har ca. 170 Medlemmer.

Kassereren takkede Banken for Grenaa og Omegn, fordi den havde skænket 75 Kr. til Minebøssen af sit Overskud.

Regnskaberne godkendtes.

Det overlodes til Bestyrelsen at fastsætte det Beløb, der skal uddeles af Minebøsserne og af Foreningens øvrige Midler.

Formanden, Eksportør *Kirk*, ønskede ikke at modtage Genvalg som Formand.

Havnefoged *Bilde* foreslog en Ændring i Foreningens Love, gaaende ud paa, at Bestyrelsen selv vælger sin Formand, og at man altsaa valgte Bestyrelsesmedlemmer og overlader til disse selv at vælge Formanden.

Landinspektør *Gregersen* takkede *Kirk* for den Tid, han havde været Formand, og udbragte et Leve for ham (Hurra).

Havnefogedens Forslag vedtoges.

Til Medlem af Bestyrelsen genvalgtes med Akklamation Fabrikant *Kirkemann*.

Der rettedes en kraftig Opfordring til Havnefoged *Bilde* om at modtage Genvalg. Eksportør *Kirk* oplyste, at der var udøvet Pres paa Havnefogden for at faa ham til at fortsætte, men det havde været forgæves, og han havde sikkert ogsaa sine Grunde dertil.

Havnefogden takkede dem, der havde hjulpet ham i de forløbne Aar.

Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes derefter Fiskeeksp. *Kirk*, Fabrikant *Georg Larsen* og Vognmand *Rs. Jacobsen*.

Til Revisor genvalgtes Forretningsfører *C. C. Hansen*.

Slagtermester *Morinus Nielsen* takkede Havnefoged *Bilde* for hans Virksomhed i Foreningens Tjeneste og udbragte et med kraftige Hurraraab besvaret Leve for ham.

Bilde takkede. Der indkom, som man ved, ved sidste Sammenkomst 96 Kr. til en Mindesten for Søren Kanne, og det var en Opgave for Foreningen at arbejde videre for at sætte dette Minde. Forhaabentlig vilde det ikke være nødvendigt at henvende sig til andre Foreninger om denne Sag. Og Byraadet vilde sikkert afstaa den nødvendige Plads til Mindemærket.

Landinspektør *Gregersen* indrømmede, at ogsaa Bestyrelsen havde sagt til sig selv, at naar Havnefogden ikke vilde blive ved, kunde de allesammen give op. Men vi ved jo, hvor Havnefogden bor, og vi skal nok finde ham.

Til Udvalg til at arbejde for Mindestenen for Søren Kanne valgtes Havnefoged *Bilde*, Købmand Præst og Hotelejer *Voss*.

Efter at Eksportør *Kirk* og Havnefoged *Bilde* havde fortalt Minder fra Helgolands Festen i Hørsens, sluttede Generalforsamlingen med et af Sidstnævnte udbragt Leve for Marineforeningen.

— Ved et efter Generalforsamlingen afholdt Bestyrelsesmøde blev Skipper *Jens Ivar Hansen* valgt til Formand og Fabrikant *Georg Larsen* til Kasserer.

NYBORG-KREDSSEN

afholdt Onsdag den 25. Februar paa Turisthotellet Generalforsamling i Forbindelse med Fællesspisning, hvor der serveredes varm Ret med koldt Bord med Øl og Snaps.

Efter at Flaget var hejst, blev der pebet til Skafning. Formanden bød velkommen og udbragte derefter i hjertelige Ord Hans Majestæt Kongens Skaal.

Efter Spisningen afholdtes Generalforsamling og Direktør *Carl Jensen* valgtes til Dirigent.

Formanden aflagde Beretning for det forløbne Aar og omtalte Mødet ved Julsminde med de gamle Veteraner samt omtalte Foreningens Stilling til Marinens Indskrænkning.

Kassereren forelagde det reviderede Regnskab. Aaret begyndte med en Beholdning paa Kr. 315,40 og sluttede med en Beholdning paa Kr. 46,82. — Regnskabet godkendtes.

Efter Tur fratraadte følgende Bestyrelsesmedlemmer: Lods *Hansen*, Lokomotivfører *Hviid*, Smedemester *Rasch* og Speditør *Møller*.

Samtlige afgaaede Medlemmer genvalgtes til Bestyrelsen og Kaffehandler *Petersen* genvalgtes til Suppleant.

Revisorerne Kaptejn *Møller* og Havnefoged *Winckler* genvalgtes. Til Sendemænd valgtes Lokomotivfører *Voigt* og Lokomotivmand *Baunsgaard*.

Møde var den sædvanlige gamle Stok, der stadig møder, naar Foreningen kalder sammen og det blev sent, før Møderne gik til Ro.

afholdt den 26. Februar Fastelavnsfest paa Hotel National. Bestyrelsen havde indbudt til Katteskydning og Bueskydning i stor Stil.

Medlemmerne samledes Kl. 6 og Skydningen tog sin Begyndelse. Man maa lade Odenseskytterne, at de forstaar deres Kram. Allerede Kl. 7¼ ringede Hurraerne gennem Salen, til Ære for Kattedkongen, Direktør *Claus Hansen*; han havde ved et velrettet Skud sendt 1-Katten til de evige Jagtreviere. De øvrige Præmier tilfaldt Installatør *Overgaard Nielsen* for 1. Baand, Savskærer *Larsen* for 2. Baand og Konditor *Rudolf Nielsen* for 3. Baand.

Ved Bueskydningen, som allerede er bleven Lavets Kælebarn, stod en hidsig Kamp om den udsatte Præmie. Resultatet blev, at Telefonmester *Buchgreitz* hjemførte den som en flot Nr. 1.

Senere samledes Skytterne til en Biksemad og Ostepind, og her under Skafningen afløste Sange, Taler og Anekdoter hinanden livligst, til Formanden kommanderede: Skej ud overalt, Klar ved Køjerne.

BORNHOLM-KREDSSEN

afholdt sin aarlige Generalforsamling den 26. Februar. Der herskede alm. Tilfredshed med Virksomheden i det forløbne Aar og Aarsberetningen blev enstemmig vedtaget. Medlems-tallet var steget fra 134 til 155.

Regnskabet viste en Indtægt af 1079 Kr., Udgift 844 Kr. Beholdning overført til næste Aar 235 Kr. Vor afdøde Kammerat Bagerm. H. P. Hansen blev mindet, hvortil Forsamlingen rejste sig. Den gamle Veteran fra Helgoland, fhv. Bankbest. *Jespersen*, Østermarie, foresloges udnævnt til Æresmedlem, hvilket enstemmig vedtoges. De efter Tur afgaaede Bestyrelsesmedlemmer blev alle genvalgt, ligeledes Revisor og Suppleant.

Efter Generalforsamlingen var der Omklædning i daglig blaaf med Hue og Krave og man samledes paa Banjerne, hvor Kokken bakkede Biksemaden op. Nu gik Resten af Aftenen med Liv og Lystighed. Loddet blev hevet af og til, og Munden kom godt paa Gled med at opfriske gamle Minder og Sømandshistorier.

Vore trofaste Kammerater med det poetiske Anlæg mødte ogsaa denne Gang med nogle udmærkede Sange, som gjorde megen Lykke. Det blev ud paa de smaa Tal, inden man skiltes efter at have tilbragt et udmærket godt kammeratligt Samvær.

AALBORG-KREDSSEN.

Den 27. Februar fejrede Kredsen sin 8 Aars Fødselsdag ved en stor Fest i Haandværkerforeningens Lokaler, hvori deltog 6—700 unge og gamle Marinere med Damer, bl. a. 6 Veteraner, af hvilke Helgolandsveteranen, Dbmd. Smedemester *Jens Jensen* og Dbmd. Skipper *Sandborg* var rejst til Aalborg fra henholdsvis Præstbro og Sebbersund for at deltage i Festen.

Paa Slaget 8 Glas hejstes Flaget med fuld Honnør, og det første Vers af Kongesangen blev sunget. Man samledes derefter om de smukt pyntede Kaffeborde, og der var som sædvanlig rejst en Kommandobro med Rat, Lanterner og alt andet Tilbehør.

Næstkommanderende, Fabrikant *Kjær*, bød de mange Velkommen, og oplæste forskellige Telegrammer, bl. a. et fra Chefen, der var forhindret i at komme tilstede. Derefter talte han smukt for Konge og Fædreland, og udbragte et nifoldigt Hurra.

Politibetjent *Høfler* talte for Veteranerne, særlig dvælede han ved den gamle Helgolandsveteran, og da han — en stor, stout Type paa en gammel Mariner — rejste sig dybt bevæget og takkede for al den Ære, der vistnes ham, vilde Ovationerne næsten ingen Ende tage. Derefter henvendte *Høfler* sig til de andre gamle Veteraner, deriblandt Chefens gamle Fader, og takkede dem for, hvad de i sin Tid udrettede for Fædrelandet samt udbragte et Leve for dem.

Musikken spillede »Det var ved Helgoland«. Havnefoged *Simonsen* talte i poetiske Vendinger om den danske Marine og udbragte et længe Leve den danske Marine.

Der blev saa vist en lang Række udmærkede Lysbilleder, bl. a. Hs. Maj. Kongen, Prins Valdemar, af Flaadens Skibe og Officerer og af gamle og unge Marinere fra Aalborg.

Da Fregatten »Jylland« vistes, rejste den gamle Veteran *Jens Jensen* sig, og der blev gjort opmærksom paa, at det var hans gamle Kampskib fra Helgoland. Et jublende Hurra til Ære for den gamle.

Overflagmand *Lassen* overraskede derefter Medlemmerne med at forære Foreningen et nyt Flag.

Kl. 12 blev Flaget halet ned. Endnu en Gang et Hurra for Veteranerne, og saa spillede Marineforeningens udmærkede Orkester op, og Dansen gik »paa Dækket« til langt ud paa de smaa Klokkeslet.

HORSENS-KREDSSEN

afholdt den 27. Februar ordinær Generalforsamling. Efter at Deltagerne, ca. 50 gl. Gutter, forud havde styrket sig til Dysten ved en god Portion kogt Torsk med »diverse«, bød Formanden velkommen og holdt en Mindetale for vort afdøde Æresmedlem, Veteran fhv. Skibsfører Dbmd. *Hansen*. Talen paahørtes staaende.

Paa Formandens Forslag valgtes Fabrikant *Janus Jørgensen* til Dirigent.

Formandens Beretning om Foreningens Virksomhed godkendtes, hvorefter Kassereren fremlagde Regnskabet, der balancerede med Kr. 899,19, samt Regnskab for Helgolandsfesten i 1924, der balancerede med Kr. 1829, 75. Regnskaberne godkendtes.

Til Bestyrelsen genvalgtes ved Akklamation *Høj, Nissen, Fr. Jørgensen* og *Jensen*.

Revisor og Suppleanter til Bestyrelse og Revisorer genvalgtes. Til Arrangementsudvalg nyvalgtes Maskinmester *Bach*, medens de øvrige Funktionærer genvalgtes.

Til Sendemænd valgtes *Høj, Nissen, Jensen, Janus Jørgensen* og *Back* og til Suppleanter *Hofde, Jerichau* og *Havnefoged Jepsen*.

Efter at forskellige Ting vedrørende Foreningens indre Forhold var drøftede, sluttede Dirigenten Mødet med et Leve for Marineforeningen.

Efter Mødet tilbragte Deltagerne endnu et Par Timer i hinandens Selskab og Sangbogen blev flittig benyttet og munter »Ende« spunden.

Bestyrelsen har konstitueret sig med *Høj* som Formand, *Nissen* som Næstformand og Kasserer, *Jensen*, Sekretær og *Halskov* som Referent.

Kommende Møder:

Faaborg og Odense Kredsen arrangerer Helgolandsfest og Marinestævne i Faaborg den 8. Maj (Store Bededag). Alle de fyenske Marineforeninger er indbudt, og Svendborg-Kredsens Orkester musicerer ved Festen. Der bydes paa Sejlur og Festmaaltid med paafølgende Dans.

EBELTOFT-KREDSSEN

Bestyrelse har paa højtidelig Maade overrakt Dannebrogsmændenes Hæderstegn til 2 Veteraner fra 1864, Fisker *J. S. Laursen Løkke*, Fejrup og *Snedker N. Jensen Birk*, Borup.

HELSINGØR-KREDSSEN

Bestyrelse har ligeledes paa smuk og værdig Maade overrakt Dannebrogsmændenes Hæderstegn til Fisker *L. Christiansen*, Gilleleje.

KALUNDBORG-KREDSSEN

afholdt den 21. Februar Fastelavnsfest. Der var samlet over 300 Mennesker, Voksne og Børn, og Festen formede sig som en hyggelig og munter Familiefest.

Ved 7½-Tiden samlede Hovmester *Larsen* Børnene sammen, og da de alle var bleven udrustede med Fastelavns-huer og do. Næser, Trompeter o. s. v., drog de i sluttet Trop efterfulgt af de Ældre — ogsaa i Række og Geled — ind i Salen og tog Opstilling over for Fastelavnstønderne — en stor for de Voksne og en mindre for Børnene.

Inden man gik i Gang med at »slaa Katten af Tønden«, bød Formanden, Lods *Plambech-Hansen*, velkommen.

Derefter kommanderede han »klar ved Flaget«, og medens Hovederne blottedes — alle var jo forsynet med Fastelavns-huer — hejstes Dannebrog efterfulgt af 3 dundrende Hurra for Konge og Fædreland.

Man sang derpaa Flagsangen og gik løs paa »Katten« i Tønderne — med nogle mægtige Knipler, som Baadebygger *Nielsen* havde forfærdiget. Købmand *Carl C. Petersen* fungerede som Dommer.

Til Slut lykkedes det Fisker *Johs. Høyer*, Hærvigsgade, at

give Mis sit Banesaar. Han blev altsaa Aftenens »Kattekonge« og blev hyldet som det sig hør og bør.

Til Børnene uddeltes Præmier m. m.

Nu skingrer Styrmand Staumanns Baadsmandspibe. Det betyder Kaffe, og hele Selskabet samles til Kaffebordene i Selskabslokalerne.

Da Kaffedrikningen var overstaaet drog man atter ind i Salen, hvor *Formanden* uddelte Præmierne.

Kort efter begyndte Aftenens Clou: Dilettantkomedien, en fiks lille Lokalrevy, forfattet af Hovmester *Larsen*, der har ikke ringe Anlæg som Revyforfatter og Skuespiller. 1. Akt foregik i en Havnebeværtning »Rosen«, 2. Akt ombord paa et Krigsskib.

Der var meget Bifald, og de flinke Dilettanter blev overøst med Blomsterbuketter, og tilsidst blev der lagt en Laurbærkrans (af Grønkaal!) om Baadsmandens Hals.

Da Tæppet gik op for de sidste Fremkaldelser, traadte *Formanden* frem og bragte de flinke Dilettanter en varm Tak for Assistanzen og udbragte et Leve for dem (Stormende Hurra og Bifald).

Kort efter var Salen ryddet, og »Kongen« og »Dronningen« aabnede det vellykkede Bal.

SKIBSFARTENS STILLING

Det første Halvaar af 1924 begyndte med en vis Opblussen af Skibsfarten, men sluttede med saa lave Rater, at enhver Forandring kun kunde blive til det bedre.

Det andet Halvaar begyndte med nogle Vanskeligheder om det ny Scanfin Certeparti, idet engelske Trælastimportører holdt paa det gamle Scanfin, medens Rederne holdt paa det ny. Selve Verdensfragtmarkedet var livløst, og det var nærmest uforstaaeligt, at nogle Redere kunde undgaa at oplægge Skibene. Midt i Juli begyndte La Plata at røre paa sig, en Del Skibe blev sluttede, fordi der endnu fandtes Korn til Udskibning. Raterne steg maaske ikke meget, fordi der altid var Redere parat til at tage ethvert Tilbud.

Man stillede sig derfor i England afventende med Oplægningen af Skibene, ogsaa fordi der meldtes, at den nye Høst i Argentina vilde blive større end fra først antaget. De andre Markeder var ikke gode, dog sluttedes mange Skibe fra Hvide-Havet med Træ.

I August spurgtes der fra Nordpacifik efter Kornskibe til Europa, og flere Skibe blev sluttet for August—September. Det skadede nu La Plata, at Rederne sendte deres Skibe ud i Ballast og Tonnagen tog derfor til, og Efterspørgslen blev mindre. Midt i August mærkedes en Antydning af, at Befragtningen fra Montreal og Vancouver vilde blive livligere, og man ventede tillige mere Aktivitet i Kornfarten fra Australien.

Efter London-Konferencens Afslutning haabede man paa, at Depressionens Tid nu maatte være forbi, men de lange Ophold i de britiske Havne var det umuligt at faa Bugt med. Trælastfragten fra Østersøen holdt sig lav, Rederne holdt igen for at faa Raterne saa højt op, at Skibsfarten kunde betale sig.

I Begyndelsen af September viste der sig en Lysning for den oversøiske Skibsfart, og særlig stimulerende var Befragtningen fra Montreal — hvor der var en enorm Mængde Korn — til Antwerpen og Rotterdam. Dette store Salg af Hvede til Europa, mente man var en Følge af, at London-Konferencen forløb saa gunstigt. Ogsaa Nordpacifik og Australien blev livligere med lidt højere Rater.

I Begyndelsen af Oktober var Stemningen paa de oversøiske Markeder stadig god med Tegn paa Bedring

i Raterne, ogsaa La Plata viste en lille Fremgang, fordi man begyndte at slutte den ny Høst.

En kort Tid forandrede Situationen sig, fordi Kornpriserne ved vild Spekulation i Amerika blev skruet op i en saadan Højde, at Europa blev nødt til at standse sine Opkøb. Men Korn skal man have, og Købelysten blev atter livligere, hvilket medførte forøget Behov efter Tonnage.

Til en vis Grad blev man bange for, at de oplagte Skibe skulde blive sat i Fart og trykke Markedet. En oplagt Tonnagemængde er altid en Trusel mod et stabilt Fragtmarged, idet Befragterne arbejder paa at lokke den til Søs for at ødelægge Chancerne for de sejlene Skibe. Det saa maaske lidt trøstesløst ud midt i November, der skulde Held til at tjene Penge paa de hjemlige Markeder, og paa de oversøiske Farvande var der ikke megen Glæde at hente, thi mange ballastede Skibe var paa Vej fra Europa udefter. Konkurrencen var stor, og saa snart en Ordre viste sig, meldte der sig straks en Snes Dampere. November Maaned gled hen uden det ringeste Tegn til Bedring; man gled ind i en Periode, hvor Rederne for overhovedet at faa Last paa Kølen maatte give Agenterne en vis Handlefrihed.

Da December begyndte, var der maaske Last nok rundt omkring, men der var for mange Skibe til at slaas om Byttet. Det var uheldigt, at den oplagte Tonnage for hurtigt kom til Søs blot for at bringe Markedet ud i Dødvande. Alt i alt blev det — trods det, at La Plata blev lidt bedre, og at Befragtningen fra Australien var livlig — Uge efter Uge vanskeligere for Rederne at faa Skibene sysselsat, fordi Befragterne kunde diktere Betingelserne, og derfor begyndte man atter i England at tale om at tage Tonnage hjem til Oplægning.

Midt i December Maaned var alle Markeder i en sørgelig Forfatning, og det gamle Aar sluttede daarligt. Man haaber paa, at det nye Aar vil bringe en Forandring til det bedre. Man ser blandt andet hen til en Lysning paa Sydamerika, haaber paa den nye Høst i La Plata, paa Kornfarten fra Australien og paa Tegn i det fjerne Østen.

Der er saaledes Tegn paa et Omslag i Situationen; det er ikke første Gang, man har hørt det, men for Skibsfartens Skyld haaber vi, at det denne Gang bliver Alvor, og at det nye Aar vil bringe den længe ventede og ønskede Bedring.

S—r.

KONGELIG MAJESTÆTS STRØMME RENSES

(Efter utrykte Kilder).

Af Kay Larsen.

I Aarene omkring 1614 var det ikke nogen ringe Sag at sejle i Nordsøen og Vesterhavet. Handelsskuderne havde svære Kaar, for der var et Utal af Kapere og Sørovere ude.

Dengang havde man forresten ikke de fremmede Betingelser for Farvandene som nu. Ved tysk Paavirkning er nu »Nordsøen« det, som i gamle Dage kaldtes Ve-

sterhavet, Havet mellem Jylland og England. Nordsøen var det danske Hav mellem Skagen, Norge, Færøerne, ja Grønland med.

Overalt i disse Farvande, som dog for største Delen var »Kongens Strømme og Vande«, færdedes fremmede Skibe, som ikke havde kgl. Majestæts Pas. Ikke mindst fra Færøerne kom der stadige Klager til Kongen. Senere har »Tyrkerne« røvet og plyndret paa Færøene og bortført en Mængde Folk i Slaveri. Dengang var det især franske, irske og engelske Æventyrere, som brandskattede, hvor de kom, og hvor de kunde.

I Nordhavet saa det værst ud. Hvalfangere var paa Jagt baade efter Hvaler og alt andet Bytte, der kom paa deres Vej. Paa Færøerne samlede man sig — ikke til Forsvar, for det kunde man ikke, men til en ydmyg Anmodning til Kongen om Hjælp, men inden Skrivelseren naaede frem, havde Christian den fjerde taget Initiativet til at faa Havet ryddet.

Selv »almindelige« fremmede Fiskeskibe var en Fare for den færøske Befolkning. Det var ofte hændt, at engelske og irske Fiskere paa deres Vej til Fiskepladserne under Island, gik i Land paa Færøerne og udtog de Folk, de lystede eller kunde faa fat paa og tog dem med til Fiskeriarbejdet som en Slags Slaver. Selv et Par Præster og andre Mænd i ansete Stillinger, er i Tidens Løb blevet presset til saadan Tjeneste. Paa Tilbagereisen fra Island blev Færingerne sat i Land paa det første det bedste Sted paa Færøerne, Fiskeskibene traf paa.

Naar fremmede kom mandstærke til Øerne, søgte Beboerne gerne til Fjælds. Det er karakteristisk, at Færingerne ikke til Gengæld faldt over fremmede, der var underlegne i Antal. Færingerne har med ganske faa Undtagelser altid været et »blødt« Folk, vennelselt og fredselkende.

Der var intetsteds paa Øerne nogen Befæstning eller Forskandsning, som kunde byde en Fjende Modstand. Det var først Aaret efter Tyrkernes Overfald paa Suderø i 1629, at der blev taget fat paa et Skandseanlæg ved Thorshavn.

Manden, som byggede Københavns skønne Børs, det yndige Rosenborg og flere andre herlige Bygninger, som vi endnu i vore Dage fryder os over, havde mangfoldige Foretagender for. Det var ham, der lod foretage en stor dansk Udrustning til Ostindien, og blandt hans mindre Foretagender var ogsaa det, at klare Havet Vest- og Nordpaa for Kapere, Sørøvere og Skibe uden dansk Pas.

Vi holder os her til Aaret 1615. To Skibe, »Victor« og »Jupiter«, skulde løbe ud paa Togt mod Landets nære Fjender. Den 1. Maj fik Adelsmanden Jørgen Hansen Daa, som havde været Skibshovedmand siden 1607 og kæmpet bravt mod Svenskerne, Instruks som Admiral over de to Skibe. Han skulde i Vesterhavet og Nordsøen gaa til Værks mod baade Fribyttere og udenlandske Fiskeskibe.

Dengang kunde man — foruden de trænedede gamle Soulke — træffe Ritmestre, Fodfolkskaptajner og Hoffolk som »Kaptajner til Lands og til Vands« paa Orlogsmændene. De var Kongens, d. v. s. Statens Hovedsmænd, og de havde Skippere og Skibsfolk under sig til »Sejlationen«, ligesom de havde Artillerifolk til Skytset og Sol-

dater til Skibets Bedækning. Jørgen Daa var Lensmand som Skibschef, og hverken Skipperen eller nogen anden ombord kunde føle sig brøstholden med sin Øverste.

Der skulde klares op hvad det var for fremmede Folk, som søgte at dominere i Nordsøen. Jørgen Daa havde en god Løjtnant under sig, den alvorlige Jens Munk, som senere blev berømt ved sin Grønlandsfærd.

Skibene løb ud fra København 5. Maj, men slap ikke ud af Sundet før den 10. Jørgen Daa mødte et Skib, hvis Fører han kendte og stolede paa, og denne Mand fortalte, at der laa Sørøvere ved Færøerne. Baade Skibsfarende og Folk i Land havde lidt ubodelig Overlast. Jørgen Daa lod straks sine Skibe staa ad Færøerne til.

— — —

De to Skibe gjorde saa god Nytte paa dette Togt og oplevede saa meget, ligeledes baade før og senere, at de bør omtales lidt nærmere. Efter vore Dages Maalestok var de kun smaa, nærmest af Drægtighed som Brig, men begge Skibene synes at have været Tremastere, rigget med Forremast, Stormast og Mesanmast — foruden den sejlbærende Stang paa Sprydet. Midtskibs laa Skibene ret lavt paa Vandet, Forskibet var højere og Agterskibet meget højt. Der findes næppe nogen nøjagtig Opgivelse af Skibenes Bestykning og Bemanding, men ved Sammenligning af samtidige Skibslistor og Sammenhold af de faa Bestykningsopgivelser fra Tiden, tror jeg at turde sige, at »Victor« var bemanded med 70 Mand og bar 31 »Støcker« og at »Jupiter« har haft c. 56 Mand og 24 Kanoner.

Jørgen Daa's Næstkommanderen — eller »Lieutenant« — paa »Victor« var, som nævnt, den senere saa navnkundige Jens Munk. Paa »Jupiter« kommanderede Kaptajn Claus Poulsen, som havde tjent under Daa siden 1612, og hans »Lieutenant« hed Johan Lemb. Disse »Lieutanter« havde imidlertid begge Bestalling som Kaptajner, Jens Munk som Skibskaptajn og Johan Lemb som Kaptajn til Lands og til Vands. Da havde ligesom andre Skibshovedsmænd i aarlig Løn 200 Daler — og en Hofklædning. Betegnelsen »Løjtnant« betød Næstkommanderende og Adjutant.

Menigmand kaldte det store Skib »Victor« for »Wechter«, d. v. s. »Vægter«. Det lod mere dansk og fyldestgørende. Skibet var en god Vægter paa Kongens Strømme, og Jørgen Daa kaldte selv sit Skib saaledes, baade i daglig Tale og i sin Melding om Togtet. »Jupiter« derimod beholdt sit højtravende Navn, fordi der ikke kunne findes nogen bred, hjemlig Genklang derfor.

Mellem Mitland og Færøerne opsejlede Orlogsskibene en Fiskerskude, hvis Fører bekræftede Udsagnet om Fribytterne, og Daa tog uden Parlamenteren to Mand af Fiskerne ombord til sig som Lodser. Vel havde Skuden Papirerne i Orden, og den kunde daarligt undvære Folk, men om kgl. Maj. Skibe gjaldt ligesaa lidt Modstand eller Modsigelse som overfor Fribyttere. Det laa desuden i alle »ærlige« Sejleres Interesse, at Kongens Folk kom over de forhadte Sørøvere. De to Mænd paatog sig at føre Orlogsskibene ind til Suderø.

Den 20. Maj kom »Victor« og »Jupiter« i Havn ved Kvalbø. Daa sendte sin Næstkommanderen Jens Munk i Land og fik at vide, at de to berygtede Søhaner Kaptaj-

nerne Jéan Mendose og Kaptajn Tockert havde været en kort Tid paa Stedet, men var afsejlet igen for 14 Dage siden.

Der blev straks udfærdiget en Skrivelse til Vinterfogeden i Thorshavn med Anmodning om hurtig Meddelelse af alt, hvad man dér i Hovedbygden vidste om Fribytterne, og Kvalbø's bedste Baad blev uden Tøven sendt afsted med Brevet.

Alle var enige om, at Fribytterne var gaaet Nord paa, og da Vinden blev gunstig, lod Jørgen Daa lette inden der kom Svar fra Thorshavn, og stod ud af Bugten. Foreløbig sejlede han i Retning af Thorshavn, for muligvis at møde Bud derfra undervejs. Dette skete udfor Dimon. Vinterfogeden lod melde, at han intet vidste om Mendoses og Tockerts Opholdssted, men at to andre arge Fribyttere laa til Ankers i Vestmanhavn paa Strømø.

Orlogsskibene fik vendt Stævnen ad Strømø til og kom godt gennem det vanskelige Farvand hinsides Sandø, det trange Stræde mellem Vaagø og Strømø. Allerede d. 22. Maj var Daa udfor den lille Bugt ved Vestmanhavn. Fribytterne laa der endnu.

»Jupiter« kom først ind, men imponerede ikke de urovante Søhaner, som ikke var klar over, om Sejleren var en Fælle eller en Fjende. For en Sikkerheds Skyld blev der gjort klart Skib. Paa det største Skib hejstes Admiralsflag paa Stortoppen, og paa det mindre Viceadmiralsflag paa Fortoppen. Ogsaa paa Mesanmasterne vajede Flag. Det kunde jo dog være, at den danske Konge havde Bud efter dem, skønt Sandsynligheden derfor var ringe. Skulde galt være, kunde de vel tilsammen hamle op med den fremmede, efter hans Størrelse og Udseende at dømme, særligt da han gav Sejl op og holdt sig paa Afstand.

Da rundede ogsaa »Victor« Pynten og stod ind med Kongens Flag paa Stortoppen. Det gjaldt nu aldeles ikke Kamp eller Bytte, men Livet! I Huj og Hast løb 10 af de mest forhærdede Søhaner ned i en Fiskerbaad og lod Aarerne trække af Kysten til. Daa lod straks Sejlene mindske — Storbaaden blev sat ud, og 15 Musketere fulgte med i Land for at sætte efter Rømningsmændene. Saasart Baaden var sat af, stod »Victor« videre ind mod Fribytterne.

Det var Kaptajn Abell, som havde hejst Admiralsflaget, og Kaptajn Simon Phlitzer, som tonede Viceadmiralsflag. Begge havde hidtil været store Herrer, hvor de færdedes i Nordsoen. De havde taget 3 Priser, som nu laa tæt op ad dem. Nogle Folk havde de mistet, nogle var sendt hjem med en Prise, — og nu laa de der i Bunden af en Bugt ved de ringe Færøer og saa store kongelige Skibe komme nærmere. Fribytterkaptajnerne sendte hede Forbandelser efter de 10 Flygtninge. Nu kneb det med at bemande Kanonerne. I Løbet af et Kvarter var den store, vel øvede Orlogsmænd ud for dem. Sejlene blev givet op, og Ankerne faldt. Det glatte Lag drønedes. Kgl. dansk Majestæt er dog stærk paa sine Strømme. Det ramlede og brasede ned over Fribytterne med Kugler og nedskudte Stænger og Splinter. Vel blev der skudt til Gengæld, og der blev »3 Døde og 4 Quest« men Fægtningen var hurtig endt.

Det var ikke alene Fribytterne, som var vant til Fægt-

ning! Dansken var tilmed i Overtal. Da Krudttaagen littede over Vestmanhavn som aldrig, før eller senere, oplevede sligt, var det ilde bevendt med de to Søhaner. Der blev skreget paa »Pardon«. Baade fra Orlogsskibene satte af, jog Fjenden under Dæk og hejste Kongens Flag paa Skibene, hvis Mandskab fik en haandfast Behandling. Det dreje sig jo ikke om ærlige Krigsfanger.

Der blev holdt en Smule Justits, men Dommen blev snart afsagt: Galgen for de mest formastelige! Fribytteradmiralen, den altfor velkendte Kaptajn Abell, blev først klynget op, og Galgen i Vestmanhavn fik derefter Viceadmiralen, Simon Phlitzer at bære. Inden Galgen var en Dag gammel, havde den knuget 8 Mand til Døden i sin stærke Favn.

Resten af Folkene paa Skibene fik det forholdsvis let. Der var Mænd, som var tvunget til at gaa med, og det Praase, som ikke var Galgen værd. Atten Mænd slap med Livet. Hvad skulde man gøre med dem? De blev sat i en af de daarligste Baade, fik en Smule Proviant, Vand og Redskaber — og søgte til Søs efter at have maattet sværge paa at de for deres Livstid skulde holde sig borte fra Kgl. Majestæts Kyster.

De 15 Musketere kom tilbage med uforrettet Sag. De 10 Flygtninge var løbet for Livet tværs over Strømø. Paa Østsiden bemægtigede de sig en Baad og kom til Søs, inden Musketere naaede op, og de undslap til Vitland.

Der nævnes intet om de 3 Priser, som Fribytterne havde liggende om sig ved Skydningens Begyndelse. Rimeligvis er de givet tilbage til deres rette Ejere eller givet til Erstatning for Færøboere, som havde lidt Tab ved Søroverne.

De to Fribytterskibe blev taget til kgl. Tjeneste. Det ene blev besat af Folk fra Orlogsskibene og føjet til Eskadren. Det andet blev overladt til Vinterfogeden, som skulde sende det til København saasart det lod sig gøre.

— — —

Den 24. Maj løb Orlogsskibene videre for fulde Sejl. Nu gjaldt det den berygtede Kaptajn Mendose. Kursen blev sat efter »Nordlandene«, — under Nordlappen ad »Wardhus« til. Jørgen Daa tog det ikke saa nøje med den russiske Grænse. Der var ingen, som bevogtede den, — og der var lang Vej til Moskva. Rimeligvis var Fribytteren sejlet ind paa russisk Grund.

Der laa Øen Kildin, Øst for den til Kola i russisk Lapland »indgaende« Fjord. Skibene mødte et mindre Fartøj, som følte sig ilde stedt med den dristige Fribytter i Nærheden og hilste Dansken som en Befrier. Ombord var der en Flensborgerskipper, som gav den kærkomne Meddelelse, at Kapt. Mendose laa ved Øen Kildin.

Da de danske Orlogsskibe kampberedte kom til Øen, viste det sig, at Kapt. Mendose var sejlet 6 Timer forinden med den Pinke, han havde taget fra »Mickell Wiibes Skipper«. Pinken var blevet bestykket med 6 Kanoner og bemandet med 24 prøvede kampvante Mænd. Den fortsatte Sejladsen med Kurs efter »de 7 Englændere«.

Efter en Tids Kryds op mod Vind og Vejr, blev to Skibe set forude. De havde lagt bi. Der blev fyret et

Varselskud fra »Victor«. De to Skibe kunde let være løbet for Vinden ned til Orlogsskibene, men gjorde i Stedet deres bedste for at komme videre bort. Alle Sejl blev hejst paa Fribytterskibene, og de sværere Orlogsmænd forfulgte dem med saa mange Sejl oppe, som Stængerne kunde bære. Der blev en Krydsen og en Manøvreren i det uendelige.

»Jupiter« havde svært ved at følge »Victor«, og Claus Poulsen lod sig friste til at bebyrde sin Takkelage over Evne, og da Blæsten tog til, gik det galt. Inden Sejl kunde hjerpes, brasede »begge Stænger og Toppen« overbord, og »Jupiter« laa »aldelis Reddisløst«. Ganske vist lagde Blæsten sig, men det blev Taage og Mørkvejr, og Admiralen maatte opgive Jagten for at hjælpe sin Fælle. »Victor« var naaet godt op mod Fjenden, dog langt fra Skudvidde, og nu maatte den dreje af og gaa med Vinden tilbage, inden »Jupiter« blev skjult af Mørke og Taage. Det gik ikke an at lade kgl. Majestæts Skib gaa tabt, saa hellere Fjenden.

Klaus Poulsen slap for knubbede Ord, men fik al den Hjælp, der kunde ydes, og næste Morgen havde »Jupiter« sin Takkelage saa nogenlunde i Orden, at den igen kunde sejle. Da »Solen var i Nordost«, kom en hollandsk Skude sejlene for Vinden; den brasede op for Orlogsmændene, og Skipperen meldte, at Fribytterne med sin Pinke var »enten ved de 3 Eilender eller ogsaa ved Krigt Eiland«.

Rejsen blev fortsat. Mellem Øerne blev de to Skibe igen set »med deres Mærsejl paa Randen«. Orlogsskibene sejlede saa nær som muligt og varpede sig videre frem. »Victor« var først og kom Fribytterne saa nær, at Kanonerne kunde bære. Skydningen begyndte — og varede i 2 Dage og hele den mellemliggende Nat. Imens drog Fribytterne deres Skibe fra Stedet. Vinden var ringe, og »Victor« var overlegen baade med Manøvrering og i Skydning.

For at lette sit Skib, lod Kapt. Mendose lette for Størstedelen af sit Bytte. Selv 10 »Gastlinger« (?) blev hevet udenbords. Han havde flere Skud i Vandgangen, og det gjaldt om at løfte Skibet saa meget, at Skibet ikke trak Vand og at Tømmermændene kunde faa Hullerne slaaet til. Imens blev der arbejdet og skudt fra Fribytterne, saa vedholdende og omhyggeligt, som kun desperate Folk med Galgen for Øje kan præstere det.

»Victor« fik nu »Bøgligne« skudt i Stykker, saa Sejlene slog bak. En lille Tid fik han Luven fra Orlogsmanden. Daa og hans Næstkommanderende saa til, at hvert »Støcke« blev vel rettet, og til al Lykke blev Fribytternes »Baaenbinde« knust af et Skud.

Imens kom »Jupiter« op og fik Luven fra Fjenden, og medens »Victor« i største Hast blev gjort klar af sine øvede, ivrige Folk, gjorde Klaus Poulsen et saa godt Stykke Somands- og Krigs-Arbejde, at hans forrige Uheld aldeles kom i Glemmebogen. Det var St. Hans Aftens-Dag, Lørdag den 24. Juni. »Jupiter« pressede paa, og »Victor« fulgte med efter bedste Evne — og det endte med, at Kapt. Mandose lod styre efter Land. Med alle Flag oppe »til Bravad« grundsatte han sit Skib paa et Sted, der var vanskeligt tilgængeligt for Forfølgerne, der ikke ønskede at lade Orlogsskibene faa samme Skæbne.

Jørgen Daa lod sit Admiralsflag gaa til Vejrs paa

Stortoppen, — men det samme vedblev Mendose at gøre. Der var ikke Tale om at stryge. De danske Skibe lagde sig for Anker i nogen Afstand, og Daa lod 3 Mand gaa i en Jolle ind til Kysten, hvor de lod spørge, om Kapt. Mendose vilde overgive sig med Skib, Folk og Gods.

Kapt. Mendose lod svare, at han ikke vilde overgive sig, men »jegte« til sidste Mand. Men hvis Daa vilde sende sin Løjtnant som Gidsel, vilde han komme ombord i »Victor« og »akkordere« med Daa.

Admiralen havde en Mand i sin »Løjtnant«, som var Mand for at staa paa egne Ben. Det gjaldt desuden at faa set, hvorledes Fribytteren laa derinde indenskærs og hvorledes Folkene i Land havde indrettet sig. Jens Munk var villig til Sendelsen, — og Daa lod ham sætte i Land, men aftalte foruden med ham, at hvis Munk ikke straks igen kom ombord, vilde Daa »til Tegn« affyre et Kanonskud og umiddelbart efter »drage i Land med allt mitt Folck«.

Den stoute Jens Munk lod sig ro i Land, hvor han imponerede de lovløse Folk med sin rolige, bydende Adfærd. Fribytterne vilde dog ikke lade deres Kaptajn gaa ombord til den danske Admiral, af let forstaaelige Grunde. I hvert Fald ønskede de at beholde »Løjtnanten« som Gidsel og gik ham nærmere paa Livet. Jens Munk sagde dem: »Lader i mig igge passere rett nu, da bliffne her ett Helved aff. Det bliffner intet med det Berde!«

Kapt. Mendoses Folk betænkte sig, medens han selv holdt sig i Baggrunden; Sagen var jo lettest løst ved, at Kaptajnen tog det første Stød af. Det var Ebbetid. Vandet drog sig tilbage, og Fribytterne skød en Jolle ud paa Vandet, og Jens Munk og hans modige Rorkarle fik Lov at gaa ombord med den Besked, at Kapt. Mendose begærede at maatte blive liggende indtil Springfloden kom, saa at Skibet kunde blive flot. Han vilde da gaa med Orlogsskibene til Kildin, hvis han og hans Folk maatte faa Pardon. Ellers vilde han fægte til sidste Mand.

Alt dette skete St. Hans Dag 1615. Jørgen Daa var da rede til Landgangen. Alle Musketerer, der kunde undværes paa »Victor«, anbragtes i Baade med flinke Baadsfolk og Styrmand til at føre dem ind. Daa gik ombord paa »Jupiter« og lod dette mindre Skib føre ind paa 3 Favne Vand. Landgangsekspeditionen blev sat under Kommando af Kapt. Klaus Poulsen, og da Jens Munk kom til, blev han udset til Lods og Næstkommanderende.

Søroverne havde givet sig til at opkaste et Batteri i Land. Kapt. Mendose var en erfaren Søhane. Det gjaldt om at gøre Dansken al den Fortræd han kunde og trække Tiden i Langdrag. Imens fik han da maaske Lejlighed til et Kup.

Jørgen Daa var heller ingen Begynder. Han lod ikke Fjenden i Fred et Øjeblik. Under Klaus Poulsen og Jens Munk gik Landgangsstyrken løs paa Fribytterne. Musketerne brasede løs og stormede Batteriet, som skulde have beskyttet Fribytterskibet, og kamplystne Baadfolk fulgte efter. Inden det kom til Nærkamp, forlod Fribytterne Batteriet og trak sig tilbage til deres Skib.

Pinken omtales ikke — og er formodentlig undsluppet.

Igen drønedes Stykkerne fra Kapt. Mendoses Skib;

Kampen var langfra endt. Paa »Jupiter« blev der nok at tage vare. Iland fandt Musketererne Skuffer, Spader og Hakker, som Fribytterne havde arbejdet med, og Opkastningen af en Skanse, omend med en nogen anden Retning, blev genoptaget. Det gik rask fort. Daa vidste saa godt som nogen moderne Krigsoverste, at hver Sekund kan koste Menneskeliv. To gode Kanoner blev ført i Land og anbragt paa Batteriet. En Baad fulgte efter med Kugler og Krudt med en militær Præcision, som tog Vejret fra Fribytterne.

Der blev Uro paa Kapt. Mendoses Skib. Et Flertal ønskede at »akkordere«. Der var ingensomhelst Udsigt til et godt Udfald af Kampen. Jørgen Daa lod svare, at Kaptajnens Folk skulde faa »Quarteer« indtil de kom ombord i Kongl. Majestæts Skib; siden vilde han forbeholde sig Ret til at tage den endelige Bestemmelse. Hans Mening var, at der fra dansk Side ikke burde udsættes flere Liv og at enhver List i den Henseende overfor de desperate Fribyttere, der dog kun kunde vente Døden, var fuldt berettiget.

Sørøverne var paa deres Side klar over, at Døden var dem vist ved fortsat Kamp. Ved almindelig Rettergang var der dog en Smule Haab, idet mindste for nogle. De fortrak fra Skibet og vandrede i Land. Her blev Vaabnene taget fra dem, og i smaa Hold blev de sat ombord i Orlogsskibene. Der blev de bundet og bastet og stuvet til Side, indtil hele Sørøverbanden var vel forvaret.

Musketererne og de ilandsatte Kanoner blev taget ombord — og Sørøverskibet eftersøgt. Saa samlede Jørgen Daa sine Befalingsmænd om sig. Der blev holdt Raad, og Dommen var let at afsige. Hver Mand ombord paa Sørøverskibet havde øvet Vold paa Kongens Strømme og baaret Vaaben mod kgl. Majestæts Krigsmagt. Dommen var: Døden. Inden Solnedgang blev Dommen fuldbyrdet. To og to bandtes Sørøverne sammen ved Arme og Ben og kastedes overbord. Denne Skæbne tilfaldt 55 Mænd. Under Kampen var 24 Sørøvere blevet skudt. Besætningen havde saaledes talt 79 Mand og Kapt. Mendose var saaledes en Modstander, der betød noget. Paa de svagt befolkene Kyster kunde de have hærget ubegrænset, om ikke Kongen havde været mægtig at rense sine Strømme.

De Øverstkommanderende paa Sørøverskibet blev foreløbigt sparede: Kapt. Jean Mendose, Kapt. Walther Bhrae og deres Skipper Luinert. De skulde beholde Livet indtil Orlogsskibene efter endt Togt var i »Kiøbinghavn« igen. Der skulde de kende deres Skæbne — »efter som forskyldt var«.

Det lod sig ikke gøre at vente til Fribytterskibet kunde komme af Grunden igen. Kom der en Storm op, kunde kgl. Majestæts Skibe »løbe udj Pariikel« (Fare). Alt, hvad der var af Værdier, blev bjærget fra Skibet, som derefter blev stukket i Brand. Luerne tog alt, der var over Vandskorpen, og Havet opslugte Resten.

Orlogsskibene lettede Ankrene og sejlede ad Kildin til. Her gik det mere civilt til. Der blev holdt Forhør om, hvad for Skibe, der drev Fiskeri og Handel, men Orlogsskibene traf kun Fartøjer, som havde kgl. Pas og Bevilling. Jørgen Daa satte da Kursen efter Vardøhus igen.

Det var helt hjemligt for Orlogsskibene at løbe ind til Kongens Fæstning, og hos Kommandanten, Claus Bagge, fik Jørgen Dam god Underretning om Hvalfangere, der havde eller ikke havde kgl. Majestæts Bevilling. Det viste sig, at flere end én Buskajer, d. v. s. Folk hinsides Normandiet, holdt til paa hans Omraade.

Jørgen Daa fulgte hurtigt Claus Bagges Anvisninger. Claus Bagge havde sikkert gerne beholdt ham baade Dage og Uger, men han var rask i Vendingen. Saasart han havde en Kurs at holde sig til, kunde han ikke slaa sig til Ro. Sejlflaget gik op, og Daa var først til at være paa sin Plads paa »Victor«.

I Thomasvig traf Orlogsskibene en Buskajer med to Skibe, der blev overhalede i en Haandevending og besat. Buskajeren, Havana Devetz, havde ingen Papirer at fremvise. Daa kommanderede begge Skibsbesætninger ombord paa det mindste af Skibene, der forinden var blevet afsøgt og frataget alt af væsentlig Værdi. Det fik da Lov til at sejle hvorhen det vilde, uden Armatur og kun forsynet med det allernødvendigste for at klare sig til Havn paa Fastlandet.

Den større Prise fik Godset ombord — og en god Prisebesætning. Det havde Hvaler ved Siden, og »Jupiter« blev efterladt ved Skibet for at paasé, at Fangsten kom kgl. Majestæt til Gode — og for at bringe Prisen hjem.

Daa tog Afsked med sin Fælle og sejlede til Kellevigen, hvor han overhalede to Buskajer, Kaptajnerne San Diago og Martin Diskelon (?), som ikke havde kgl. Majestæts Pas. De to Kaptajner havde drevet Handel med Kongens Bønder, hentet Brændeved fra Kongens Skove og skudt kgl. Majestæts Rener (Rensdyr) paa Landet. Begge de to Kaptajner, deres Skibe, Folk og Gods blev ført med Sonden paa. Nu havde Jørgen Daa nok for dennegang.

Det lykkedes ham at føre »Victor« velbeholden til »Kiøbinghavn« med sine Priser og Fanger og meget Gods. Senere kom »Jupiter« til med sin Priseledsager. Kgl. Majestæt var som tilforn tilfreds med sin gode Mand Jørgen Daa og hans underhavende Folk.

Næste Aar lagde Jørgen Daa ud til ny Færd. Jean Mendose havde derimod gjort sit sidste Togt. Han blev hængt ved St. Anne Bro.

— — —

Prisepengene kom til Betaling paa en Maade, der ikke svarede til Mandskabernes Regnemaade. Kongen bestemte 1. Apr. 1616, at Jørgen Daas og Gabriel Kruses Priser skulde regnes under ét som Nordsøflaadens fælles Udbytte for 1615, dog saaledes, at Jørgen Daa og Besætningen paa de to Skibe fik $\frac{2}{3}$ og Gabriel Kruse med sine Folk $\frac{1}{3}$. Først var dog Kongens Andel blevet fradraget, medens Holmens Folk ikke fik nogen Part i det ret store Bytte.

Aaret 1615 var saaledes vel hengaaet i Henseende til Kongens Strømme i Nord. Kystboerne fik Beskyttelse og gik til Fiskeriet igen. De fremmede Ugærningsmænd havde fisket forgæves, medens Kongens Folk med kgl. Majestæts Skibe og Vaaben, vundet Ære og hentet Bytte.